

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Δεκεμβρίου 2016, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Προεδρεύων Αντιπρόεδρος, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Άννα Λιγομένου και Αγγελική Μαυρουδή Αντιπρόεδροι, Ευαγγελία - Ελισσάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Αγγελική Μυλωνά, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσικοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σερραφί και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας και Αργυρώ Μαυρομάτη, ως αναπληρωματικά μέλη, Γραμματέας η Ελένη Αυγουστάγιου.

Γενικός Επιτρόπος Επικρατείας : Μιχαήλ Ζωμής.

Για να δικάζει την από 31 Ιουλίου 2013 (αριθμ. κατάθ. .../1.8.2013) για ανάρτηση της 1959/2013 αποφάσεως του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αίτηση του του ..., κατοίκου ... (οδός ... αριθ. ..., Τ.Κ. ...), ο οποίος παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων Παναγιώτη Ζαμπίτη (Δ.Σ.Θ. 6607) και Μιχαήλ Μιχαήλ (Δ.Σ.Α. 21826),

κ α τ ά του Γενικού Νοσοκομείου ... «...» (ν.π.δ.δ.), νομίμως εκπροσωπούμενου, το οποίο παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων δικηγόρου Ανδρέα Νικολόπουλου (Δ.Σ.Α. 17538) και

κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου.

Με την αναρριπβαλλόμενη απόφαση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου έγινε δεκτή η από 17.5.2012 αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλόγισμό του ήδη αναρριπσειόντος για ζημία που προκάλεσε κατά την άσκηση των καθηκόντων του εις βάρος του αναρριπσειβλήτου ως άνω Νοσοκομείου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τους πληρεξουσίου δικηγόρους του αναρριπσειόντος, οι οποίοι ζήτησαν την παραδοχή της αίτησης αναρριπσεως.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως.

Τον πληρεξουσίου δικηγόρο του Γενικού Νοσοκομείου ... «...», ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως και

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος, με την από 7.12.2016 Γνώμη, πρότεινε την απόρριψη της αιτήσεως αναρριπσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τις Αντιπρόεδρους Χρυσούλα Καραμαδούκη (ήδη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο) και Άννα Λιγομένου και τη Σύμβουλο Ευαγγελία - Ελισσάβετ Κουλουμπίνη, που είχαν κόλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981). Για τη νόμιμη συγκρότηση της Ελάσσονος Ολομέλειας, στη διάσκεψη μετείχαν επίσης οι Σύμβουλοι Δέσποινα Τζούμα και Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου (αναπληρωματικά μέλη).

Άκουσε την εισήγηση του Συμβούλου Σταματίου Πουλή και
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το νόμο

1. Η υπό κρίση αίτηση με την οποία ζητείται η ανάρριπση της 1959/2013 οριστικής αποφάσεως του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για τη συζήτηση της οποίας καταβλήθηκε το προήκον παράβολο (σχ. ... σειράς Η' διπλότυπο εισπραξης παραβόλου τύπου Α' του Ελληνικού Δημοσίου), έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και εν γένει νομοτύπως. Αφού τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί κατά το βάσιμο των λόγων αυτής κατ' αντιμωλιαν των διαδικών.

2. Με την αναρριπβαλλόμενη απόφαση, το Τμήμα έκανε δεκτή στο σύνολό της την από 17.5.2012 αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και καταλόγισε τον ήδη αναρριπσειόντα με το ποσό των 327.161 ευρώ υπέρ του ως άνω Νοσοκομείου για κατ' αναγωγή ζημία που προκάλεσε στο Γενικό Νοσοκομείο ... «...» κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Ειδικότερα, με την .../2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ... αναγνωρίστηκε ότι το ως άνω Νοσοκομείο όφειλε να καταβάλει, κατ' εφαρμογή των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και 932 του Αστικού Κώδικα, σε συγγενείς αποθωόναντος ασθενούς, κατά τη διάρκεια παραμονής αυτού στο Νοσοκομείο, το συνολικό ποσό των 327.161 ευρώ. Με την αναρριπβαλλόμενη δε απόφαση κρίθηκε ότι για την προκλήθεισα, εκ της καταβολής του ποσού αυτού, θετική ζημία ευθύνεται έναντι του Νοσοκομείου ο ήδη αναρριπσειών, που άσκησε πλημμελώς τα υπηρεσιακά, ιατρικά του καθήκοντα, προκαλέσας τη ζημία από βαρεία του αμείλια.

3. Στο άρθρο 46 του π.δ/τος 1225/1981 περί της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ορίζεται: «1. Η παράβασις διατάξεως ρυθμίζουσας

την διαδικασία και ίδια τον τύπο διαδικαστικής τινός πράξεως, επάγεται ακυρότητα απαγγελλομένη παρά του δικαστηρίου α) αν την τήρησις της διατάξεως διαγράφη ρητώς ο νόμος επί ποινη ακυρότητας, β) αν δια την παράβασις χωρή ανάρριπσεις, γ) εις πάσαν άλλην περίπτωσι, αν κατά την κρίσιν του δικαστηρίου η παράβασις προξένησαν εις τον προτεινόντα αυτήν διάδικον βλάβη, μη δυναμένη να επανορθωθή άλλως ή κηρυσσόμενη της ακυρότητας. 2. Η ακυρότης απαγγέλλεται κατά πρώτασιν από του διαδίκου, εφ' όσον δεν επιβάλλεται η αντιπάγγελτος εξέτασις αυτής υπό του δικαστηρίου. Η πρώτασις είναι απαράδεκτος, εάν δεν υποβληθή κατά την πρώτην μετά την παράβασις συζήτηση της υποθέσεως». Περαιτέρω, στο άρθρο 47 του ίδιου διατάγματος διαλαμβάνεται ότι οι αιτήσεις που ασκεί ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και που αφορούν στον καταλόγισμό δημοσίων υπαλλήλων για ζημία που προξένησαν σε δημόσιο νομικό πρόσωπο κατά την άσκηση των καθηκόντων τους πρέπει να περιέχουν «εκτός των εν άρθρω 31 του παρόντος οριζόμενων στοιχείων και τας ειδικάς διατάξεις υπό των οποίων προβλέπεται η άσκησης αυτών» και ότι εφαρμόζονται «αναλόγως κατά περίπτωσιν [οι] περί πληρεξουσιότητος, διορισμού αντικλήτου, προσδιορισμού της δικασίμου και εκδικάσεως εν γένει του ενδίκου μέσου της εφέσεως διατάξ[εις] του παρόντος, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό ετέρων διατάξεων αυτού ή του ΠΔ 774/1980». Τέλος, στο μεν άρθρω 31 του αυτού π.δ/τος παρατίθενται τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να περιέχουν τα επιδιδόμενα ή υποβαλλόμενα στο Ελεγκτικό Συνέδριο δικόγραφα (ήτοι, τον δικαστικό σχηματισμό στον οποίο απευθύνονται, το είδος του δικογράφου, στοιχεία ταυτότητας και κατοικίας του διαδίκου, τον τόπο και χρόνο συντάξεως του δικογράφου και την υπογραφή του από τον διάδικο ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό του), στο δε άρθρω 52 ότι η έφεσις ασκείται «δια δικογράφου κατατιθεμένου παρά τη Γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συντασσομένης σχετικής πράξεως, ή δια κοινοποιήσεως δια δικαστικού επιμελητού εις τον Γραμματέα του Δικαστηρίου».

4. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι οι αιτήσεις του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας περί καταλόγισμού των δημοσίων εν γένει υπαλλήλων για κάθε θετική ζημία που υπαίτιος κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προξένησαν στο Δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αποτελεί το εισαγωγικό της δικής δικογράφου. Επί των αιτήσεων αυτών, ως διαδικαστικών πράξεων τελουμένων υπό δικαστικό λειτουργό, εφαρμόζονται αναλόγως οι περί εφέσεως διατάξεις. Λαμβανομένου δε υπ' όψιν ότι πρόκειται περί δικογράφου που συντάσσεται υπ' ευθύνη και υπογράφεται εν πρωτότυπο από τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας, ότι το πρωτότυπο αυτό έγγραφο προορίζεται να κατατεθεί στο αρμόδιο για την εκδίκαση της αίτησης Τμήμα ως αναγράφεται στην επικεφαλίδα του και ότι για την κατάθεση της αίτησης συντάσσεται στο σώμα του δικογράφου από

τον Γραμματέα του Τμήματος πράξη, δεν στοιχειοθετείται ακυρότητα εκ του γεγονότος ότι η πράξη καταθέσσεως δεν εμπειρίχει τον επιπλέον τύπο να φέρει το όνομα και την υπογραφή του Γενικού Επιτρόπου. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος πρώτος λόγος αναρριπσεως ότι το δικάσαν Τμήμα παρά το νόμο δεν κήρυξε ως απαράδεκτο το δικόγραφο της αίτησης του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, διότι η πράξη κατάθεσης του δικογράφου αυτού δεν έφερε το ονοματεπώνυμο και την υπογραφή του προσώπου που κατάθεσε την αίτηση, παρά μόνο της Γραμματέως του Τμήματος, είναι νόμο αβάνσμος και απορριπτέος.

5. Κατά την γνώμη όμως των Συμβούλων Σταματίου Πουλή, Ασημίνας Σακελλαρίου, Ευαγγελίας Σερραφί και Ειρήνης Κατσικέρη, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος καθόσον, πέραν του ότι ακόμη και αν υποθεθεί ότι κατά την κατάθεση της αιτήσεως συντέρεξε πλημμέλεια, η πλημμέλεια αυτή δεν προκύπτει ότι άσκησε επιρροή στο περριεχόμενο της ληφθείσης αποφάσεως ή ότι αποστέρισε τον κατ' ου η αίτηση από μια διαδικαστική εγγύηση τειθεία υπέρ αυτού από το νομοθέτη (π.ρ.β.λ. ΣτΕ 4078/2014), ερείδεται σε ισχυρισμό που δεν προτάθηκε παντάπασιν στο δικαστήριο της ουσίας. Επομένως, δοθέντος ότι στην κατ' ανάρριπση δική ελέγχεται η νομιμότητα της αποφάσεως του ουσιαστικού δικαστή, με βάση τη νομική κατάσταση και το πραγματικό υλικό που υποβλήθηκε στο δικαστήριο της ουσίας και προκύπτει από την αναρριπβαλλόμενη απόφαση (ΑΠ 15/2000, 139/2001, 539/2003) και ότι με τον ως άνω ισχυρισμό: α) δεν γίνεται επίκληση παράβασης που δεν μπορούσε να προταθεί ενώπιον του Τμήματος, β) δεν γίνεται επίκληση σφάλματος που προκύπτει από την ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση και γ) δεν πρόκειται για ισχυρισμό που αφορά στη δημόσια τάξη, ήτοι σε προσβολή θεμελιωδών κανόνων και αρχών, που δύνανται την ηθική, την οικονομία, την πολιτειακή τάξη και γενικώς τη ζωή της πολιτείας σε δεδομένο χρόνο (π.ρ.β.λ. άρθρω 562 Κ.Πολ.Δ.), ο ισχυρισμός αυτός τυχάνει απορριπτέος ως απαράδεκτος.

6. Με τον δεύτερο λόγο αναρριπσεως προβάλλεται ότι κατά παραβίαση ουσιάδους τύπου της διαδικασίας, άλλως χωρίς νόμιμη αιτιολογία, απορριβήθηκε από το Τμήμα ο ουσιάδης ισχυρισμός του ήδη αναρριπσειόντος ότι συνέτερεξε νόμιμη περίπτωση αναστολής της ενώπιον του δικάσαντος Τμήματος δικής για το λόγο ότι η υπ' αριθ. .../2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ... με την οποία έγινε εν μέρι δεκτή η αγωγή συγγενών του θανόντος ασθενούς και αναγνωρίστηκε ότι το Γενικό Νοσοκομείο ... «...» όφειλε να καταβάλει σ' αυτούς, κατ' άρθρω 105 και 106 ΕισΝΑΚ και 932 ΑΚ, την ορισθείσα με την απόφαση αποζημίωση δεν έχει καταστεί αμετάκλητη, καθώς η υπόσταση της απόφασης αυτής τελεί υπό «αίρεση», εφόσον έχει ασκηθεί από τον εδώ αναρριπσειόντα αίτηση ανάρριπσης κατ' αυτής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η δε ευδοκίμηση της, ως αναφέρεται από τον αναρριπσειόντα, αναγκαυστικά θα

οδηγήσει σε έκλειψη τόσο της υπόστασης της τελεσιδικίας [α]πόφασης όσο και του απορρέοντος από αυτήν δεδικασμένου, αφού το τελευταίο ως εκ της λειτουργίας του προϋποθέτει την ύπαρξη της [α]πόφασης».

7. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 103 του Συντάγματος ορίζεται: «Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό· οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην πατρίδα (...)», στη δε παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου ορίζεται: «Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και (...) στους υπαλλήλους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου...». Εξ άλλου, στο άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται: «Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α'. (...) ζ'. Η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημοσίων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκλήθηκε στο Κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε άλλα νομικά πρόσωπα...».

8. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου να δικάζει υποθέσεις σχετικές με την ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων ή των υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από ζημία που προκάλεσαν στους εν λόγω φορείς, είναι ως εκ της αυτοτελούς στο Σύνταγμα θεσπίσεως αυτής, ανεξάρτητη κάθε συναφούς δικαιοδοσίας άλλων δικαιοδοτικών κλάδων και, συνεπώς, η άσκηση αυτής από το Ελεγκτικό Συνέδριο ούτε επικουρική είναι ώστε να έπεται δικονομικά της διάγνωσης άλλου είδους ευθύνης από έτερο δικαιοδοτικό κλάδο, ούτε μπορεί να υποτάσσεται τόσο σε αντίστοιχες επί της υπαλληλικής ευθύνης διαπιστώσεις δικαστηρίων άλλου δικαιοδοτικού κλάδου ώστε να ανατρέιται η εκ του Συντάγματος οικεία δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Εκ τούτων παρέπεται ότι το Δικαστήριο τούτο απ' ενός μεν είναι κυρίαρχο να αποφασίζει, δικάζον υπόθεση εκ του άρθρου 98 παρ. 1 ζ' του Συντάγματος, αν λόγοι ορθής απονομής της δικαιοσύνης επιβάλλουν σ' αυτό να αναστείλει ή όχι την εκδίκαση υπόθεσης υπαλληλικής ευθύνης μέχρι περατώσεως της ενόπιον της διοικητικής δικαιοσύνης ανοιγείσας δίκες επί της ευθύνης του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου λόγω ζημίας που προκάλεσε υπάλληλος αυτών σε τρίτο, απ' ετέρου δε, υποχρεούται να αποφανθεί το ίδιο, ασκώντας κατά τούτο τη δικαιοδοσία που του εμπιστεύθηκε το Σύνταγμα, αν στοιχειοθετούνται, στην ενόπιον αυτού υπόθεση, οι προϋποθέσεις αστικής ευθύνης του δεκαδόμενου ενόπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπαλλήλου. Συνακόλουθα, να μεν εκ της συνταγματικής αρχής της ασφαλείας του δικαίου το Ελεγκτικό Συνέδριο δεσμεύεται εκ του δεδικασμένου από τις αποφάσεις δικαστηρίων άλλων δικαιοδοτικών κλάδων όταν αυτά αποφαινόμενα επί ζητημάτων της

δικαιοδοσίας των, όμως, η υποχρέωση αυτή του Δικαστηρίου τούτου δεν φθάνει μέχρι του σημείου πλήρους υποκατάστασης της κρίσης αυτού ως προς την ευθύνη υπαλλήλου, από αυτήν που εξέφρασε σε συναφείς υποθέσεις άλλα δικαστήρια.

9. Στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941) ορίζεται: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάγεται για χάρη του γενικού συμφέροντος...». Στο δε άρθρο 106 του ίδιου νομοθετήματος διαλαμβάνεται ότι η ρύθμιση του άρθρου 105 εφαρμόζεται «(...) και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους».

10. Εξ άλλου, στην παράγραφο 1 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2683/1999 (ΦΕΚ Α' 19) και εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 αυτού, και επί των υπαλλήλων των Ν.Π.Δ.Δ., ορίζεται: «Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Δημοσίου για κάθε βετική ζημία την οποίαν προξένησε σε αυτό από δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε το Δημόσιο σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια (...)».

11. Από τις διατάξεις που παρατέθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο νομοθέτης αποσυνδύει την ευθύνη του δημοσίου φορέα λόγω παράνομης και βλαπτικής σε τρίτο πράξης οργάνου του, από την ευθύνη του υπαλλήλου, οργάνου του φορέα, που προκάλεσε τη ζημία. Η ευθύνη του φορέα, ως ορίζεται στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, στηρίζεται στον παράνομο χαρακτήρα της πράξης ή παράλειψης από όπου προέκυψε η ζημία αυτού και είναι ανεξάρτητη από τον καταλογισμό της ευθύνης αυτής σε συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο, όργανο του φορέα. Αντίθετα, η ευθύνη του υπαλλήλου που προκάλεσε τη ζημία για την οποία ευθύνεται ο φορέας, είναι ευθύνη προσωπική, στηρίζεται στην υπαίτια συμπεριφορά του υπαλλήλου, ο οποίος αιτιωδώς διά της συμπεριφοράς του προκάλεσε, ασκώντας τα καθήκοντά του, τη ζημία. Επισημαίνεται δε ότι, κατά τη ρητή διατύπωση του άρθρου 38 του υπαλληλικού Κώδικα που προσαρτάθηκε, τότε μόνον ευθύνεται ο υπάλληλος έναντι του φορέα για την αποζημίωση που ο τελευταίος κατέβαλε σε τρίτο όταν, απ' ενός μεν, πρόκειται για βετική ζημία και, απ'

ετέρου, για πράξεις ή παραλείψεις του υπαλλήλου που αποδίδονται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια αυτού. Από τα ανωτέρω παρέπεται, κατ' αρχάς μεν, ότι η ευθύνη προς αποζημίωση που φέρει ο υπάλληλος, καλύπτονσα τη βετική μόνο ζημία, δεν ταυτίζεται προς την αποζημιωτική ευθύνη του φορέα κατά το άρθρο 105 του Εισ.ΝΑΚ., όπου δεν υφίσταται διάκριση βετικής και μη ζημίας, και περαιτέρω, ότι ακόμη και για τη βετική ζημία, η ευθύνη του υπαλλήλου περιορίζεται μόνον στην περίπτωση που αυτή μπορεί να αποδοθεί σε δόλο ή βαρεία αυτού αμέλεια. Συνεπώς, ως εκ της διαφορετικής φύσης της ευθύνης και των προϋποθέσεων αυτής στις ως άνω δύο περιπτώσεις δεν υφίσταται ο αναγκαίος εκ του νόμου σύνδεσμος που θα καθιστούσε την απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δικάζοντος κατά το άρθρο 98 παρ. 1 ζ' του Συντάγματος, απολύτως εξηρημένη από την απόφαση του δικαστηρίου που αποφαινεται επί της ευθύνης του φορέα, άλλο δε είναι το ζήτημα της απόδειξης της ζημίας που ο υπάλληλος φέρεται να έχει προκαλέσει και του τυχόν δεδικασμένου από απόφαση διοικητικού δικαστηρίου σχετικής με την απόδειξη του ύψους της ζημίας αυτής.

12. Με τη διάταξη του άρθρου 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2727/1999), που εφαρμόζεται αναλόγως και στις ενόπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες (άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981), ορίζεται ότι κατά την εκδίκαση των διαφορών ουσίας «επιτρέπεται: α) (...) β) να ανασταλεί η πρόοδος της δίκης, εφόσον δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος για τα συμφέροντα των διαδίκων, αν παρεμπιπτόντα ζητήματα πρόκειται να κριθούν με δύναμη δεδικασμένου σε δική η οποία εκκρεμεί στο κατά δικαιοδοσία αρμόδιο δικαστήριο...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, απόκειται στην ανέλεγκτη αναμετρήσιμη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας η εκτίμηση περί την ανάγκη αναστολής της προόδου της δίκης, σε περίπτωση που παρεμπιπτόντα ζητήματα – ως είναι και αυτά που αφορούν την απόδειξη της κατά τα ανωτέρω προκληθείσας ζημίας – πρόκειται να κριθούν μετά δυνάμει δεδικασμένου σε δική που εκκρεμεί στο αρμόδιο για τα ζητήματα αυτά δικαστήριο (ΕΛΣ Ολ. 2225/2014).

13. Στην προκειμένη περίπτωση το δικάσαν Τμήμα απέρριψε το προβληθέν ενόπιον αυτού αίτημα του ήδη αναφερόμενου να αναβάλει την εκδίκαση της αίτησης καταλογισμού κατ' αυτού μέχρις εκδόσεως αμετάκλητης απόφασης για την αστική ευθύνη του διαδίκου Νοσοκομείου από τη διοικητική δικαιοσύνη, αναφέροντας ότι η διάταξη του άρθρου 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, πέραν του ότι θεσπίζει ευχέρεια και όχι υποχρέωση του δικαστηρίου για αναστολή της προόδου της δίκης, δεν ταχύνει εφαρμογή, καθόσον από την απόφαση του διοικητικού εφετείου, ως τελεσιδική, δημιουργείται ήδη δεδικασμένο (άρθρο 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας), ενώ και η βετική ζημία του νοσοκομείου έχει επέλθει δια της καταβολής του επιδικασθέντος ποσού στους συγγενείς του αποβιώσαντος.

14. Το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθώς το δικάσαν Τμήμα ερεύνησε, σύμφωνα με τα ήδη γενόμενα δεκτά, το υποβληθέν αίτημα αναστολής εκδίκασης υπό το πρίσμα της απόδειξης της βετικής ζημίας που προκλήθηκε από τον καθ' ου η αίτηση καταλογισμού στον υποχρεωθέντα σε αποζημίωση τρίτου δημόσιο φορέα, ενώ, εξ άλλου, η κρίση περί του αν συντρέχει λόγος να διαταχθεί από το Τμήμα, ως δικαστήριο της ουσίας, η αναστολή εκδίκασης της εκκρεμώσας σ' αυτό υπόθεσης για τον επίδοκο λόγο, ως ουσιαστική αναγόμενη στο σκόπημα της αναμονής έκδοσης από τη διοικητική δικαιοσύνη, δεν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου τούτου δικάζοντος αναμετρήσιμα (σκέψη 12).

15. Με τον τρίτο και τέταρτο λόγο αναρreseως, που πρέπει να εξετασθούν από κοινού, προβάλλεται ότι η αναμειβόμενη απόφαση παραβίασε το δεδικασμένο από την ποινική απόφαση με την οποία ο αναρreseών καταδικάσθηκε για ανθρωποκτονία εξ αμελείας, άλλως ότι είναι πλημμελώς αιτιολογημένη διότι, ενώ στηρίχθηκε ως προς την απόδειξη των πραγματικών περιστατικών στην εν λόγω απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, δεν αναγνώρισε ότι το ποινικό δικαστήριο τού καταλόγισε το πλέον ελαφρό είδος αμελείας, άρα όχι βαρεία. Είναι επίσης κατά τον αναρreseώντα πλημμελώς αιτιολογημένη η αναμειβόμενη διότι απέρριψε ουσιαστικές ισχυρισμούς του που αναφέρονται στην ευθύνη του, ως γενικού χειρουργού, για την πρόκληση του θανάτου του ασθενούς, και ιδίως ως προς τις δίκες του ενέργειας κατά την περιβαλγην του ανωτέρου, όπως αυτές ήσαν ενδοδεχόμενες, ενόνει ιδίως της αρμοδιότητας άλλου εξειδικευμένου ιατρού να διαγνώσει το πρόβλημα του ασθενούς, που δεν ήταν δυνατόν να διαγνωσθεί από ιατρό της ειδικότητας του αναρreseώντος.

16. Στην ελάσσονα πρόταση αυτής η αναμειβόμενη αναφέρει αρχικώς τα εξής: «Με την .../28.9.2007 και .../15.11.2007 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου ..., που εκδόθηκε κατόπιν έρεσης που άσκησε ο καθ' ου η αίτηση (καθώς και ένας ακόμη κατηγορούμενος ιατρός) κατά της .../10 και 18.12.2003 απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου ..., με την οποία καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης δύο (2) ετών (με κριτική αναστολή) για το αδίκημα της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, έγινε δεκτό ότι στις ... ο ηλικίας τότε ... ετών και εν ζωή κίττους ..., περί άρα ..., μετά από τροχιαίο ατύχημα με δικυκλο μοτοποδήλατο, κατά το οποίο τραυματίστηκε, μεταφέρθηκε συνδεδεμένος από τους γονείς του στα εξωτερικά ιατρεία του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου ...". Εκεί εξετάσθηκε από τον εφημερεύοντα ιατρό της Χειρουργικής Κλινικής, ο οποίος μετά από διενέργεια αιματολογικών και ακτινολογικών εξετάσεων διαπίστωσε κάταγμα δεξιάς πτερυγοκτικής άρθρωσης και εκδορές προσώπου, καθώς και οίδημα δεξιού βλεφάρου. Στη συνέχεια, αφού έγινε περιτομή των τραυμάτων του, με εντολή του τελευταίου ο ασθενής

εισήχθη στη Χειρουργική Κλινική του Νοσοκομείου για περαιτέρω παρακολούθηση. Ακολούθως, ο καθ' ου η αίτηση, ως ερμηνευόμενος επιμελήτης της παραπάνω κλινικής, αν και εξέτασε τον εν λόγω ασθενή, του οποίου η κλινική εικόνα ενέπνεε σοβαρές ανησυχίες για την πορεία της υγείας του, καθόσον από το μεσημέρι της ... ο τελευταίος παρουσίαζε υπνηλία, εμετούς, απώλεια ούρων και διεγερτικότητα, δεν διέταξε την άμεση διενέργεια αξονικής τομογραφίας, ώστε να εντοπισθεί η κρανιοεγκεφαλική κάκωση του ασθενούς και να υποβληθεί άμεσα αυτός σε χειρουργική επέμβαση για την αφαίρεση του υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, το οποίο του είχε προκληθεί, με συνέπεια να μην εντοπιστεί η προαναφερόμενη κάκωση και να εφαρμοστεί σε αυτόν λανθασμένη θεραπεία με τη χορήγηση ηρεμιστικών σε επαναλαμβανόμενες δόσεις και να πέσει ο ασθενής σε κόμα, με αποτέλεσμα εξαιτίας της βαρείας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης (κάταγμα του θόλου του θρανίου) και του εκτεταμένου υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, το οποίο είχε υποστεί ο ασθενής, ως μόνης ενεργούς αιτίας, να επέλθει ο θάνατος αυτού περί ώρα ... της ίδιας ημέρας, σύμφωνα με την από 17.6.2001 ιατροδικαστική έκθεση των ιατρών και Για το θάνατο του ανωτέρω κρίθηκε ότι ευθύνεται ο καθ' ου η αίτηση, ο οποίος, ως ερμηνευόμενος επιμελήτης της Χειρουργικής Κλινικής του εν λόγω Νοσοκομείου, μολοντί εξέτασε τον ασθενή, του οποίου η κλινική εικόνα, κατά τα προαναφερθέντα, ενέπνεε σοβαρές ανησυχίες για την πορεία της υγείας, αφού αυτός παρουσίαζε από το μεσημέρι της ... υπνηλία, εμετούς, απώλεια ούρων και διεγερτικότητα, δεν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή, όπως όφειλε και μπορούσε να πράξει, λόγω της επιστημονικής του γνώσης και εμπειρίας, δεν αντιμετώπισε την κατάσταση του ασθενούς όπως επέβαλε η σοβαρότητα αυτής, λόγω των παραπάνω συμπτωμάτων που αυτός εμφάνιζε και δεν διέταξε, όπως επιβαλλόταν, την άμεση διενέργεια αξονικής τομογραφίας, ώστε να εντοπισθεί η κρανιοεγκεφαλική κάκωση του ασθενούς και να υποβληθεί άμεσα αυτός σε χειρουργική επέμβαση για την αφαίρεση του υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, παρόλο που η πιο πάνω συμπτωματολογία επέβαλε να ενεργήσει κατά τον τρόπο που προεκτέθηκε, με συνέπεια, εξαιτίας της ανωτέρω αμελούς συμπεριφοράς του, να μην εντοπιστεί η κάκωση που προαναφέρθηκε, να εφαρμοστεί σε αυτόν λανθασμένη θεραπεία με τη χορήγηση ηρεμιστικών σε επαναλαμβανόμενες δόσεις και να πέσει ο ασθενής σε κόμα, με αποτέλεσμα, που δεν προέβλεψε, εξαιτίας του κατάγματος του θόλου του κρανίου και του εκτεταμένου υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος που είχε υποστεί ο ασθενής, να επέλθει ο θάνατος αυτού. Με τις σκέψεις αυτές ο καθ' ου η αίτηση κρίθηκε ένοχος για ανθρωποκτονία από αμέλεια, με το ελαφρυντικό του πρότερου έντιμου βίου και καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης είκοσι (20) μηνών, η εκτέλεση της οποίας αναστάλλει για τρία (3) έτη. Αίτηση του καθ' ου η αίτηση περί αναρρόφησης της παραπάνω απόφασης απορρίφθηκε με την .../2009 απόφαση του Αρείου Πάγου (Ε'

Ποινικό Τμήμα), με συνέπεια η .../28.9.2007 και .../15.11.2007 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου ... να καταστεί αμετάκλητη».

17. Στην ελάσσονα πρόταση της ανααιρεσιβαλλόμενης απόφασης του, το δικάσαν Τμήμα αναφέρει επίσης και τα ακόλουθα: «[Με την .../2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ... αναγνωρίστηκε ότι το Γενικό Νοσοκομείο ... "..." όφειλε να καταβάλει, κατ' εφαρμογή των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και 932 του Αστικού Κώδικα, στον (πατέρα του θανόντος ασθενούς) 83.585,62 ευρώ, στη (μητέρα) 82.400 ευρώ, στον (αδελφό) 40.000 ευρώ και στον (αδελφό) 40.000 ευρώ, νομιμοκόκας από την επίδοση της αγωγής και έως την εξόφληση. Άλλωστε, όπως προκύπτει από την .../5.1.2012 βεβαίωση του Νοσοκομείου, αυτό ήδη κατέβαλε στους ανωτέρω, με τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής .../2010 και .../2010, σε εκτέλεση της παραπάνω απόφασης, το συνολικό ποσό των 327.161 ευρώ».

18. Με βάση τις ως άνω διαπιστώσεις, η ανααιρεσιβαλλόμενη έκρινε ότι «ο θάνατος του οφείλεται σε βαρεία αμέλεια του καθ' ου η αίτηση, παρά τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς του, όπως αυτοί διαλαμβάνονται στο από 11.2.2013 υπόμνημα, ήτοι σε έλλειψη της επιβαλλόμενης από το νόμο στοιχειώδους επιμέλειας του ικανού και συνθησισμένου ανθρώπου, την οποία ο νόμος αξιώνει από όλους τους ανθρώπους εντός του κύκλου της επαγγελματικής και κοινωνικής τους δραστηριότητας, η οποία συνίσταται στο ότι, ως ερμηνευόμενος επιμελήτης της Χειρουργικής Κλινικής του εν λόγω Νοσοκομείου, μολοντί εξέτασε τον ασθενή, του οποίου η κλινική εικόνα ενέπνεε σοβαρές ανησυχίες για την πορεία της υγείας, αφού αυτός παρουσίαζε από το μεσημέρι της ... υπνηλία, εμετούς, απώλεια ούρων και διεγερτικότητα, δεν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή, όπως όφειλε και μπορούσε να πράξει, λόγω της επιστημονικής του γνώσης και εμπειρίας, δεν αντιμετώπισε την κατάσταση του ασθενούς όπως επέβαλε η σοβαρότητα αυτής, λόγω των παραπάνω συμπτωμάτων που αυτός εμφάνιζε και δεν διέταξε, όπως επιβαλλόταν, την άμεση διενέργεια αξονικής τομογραφίας, ώστε να εντοπισθεί η κρανιοεγκεφαλική κάκωση του ασθενούς και να υποβληθεί άμεσα αυτός σε χειρουργική επέμβαση για την αφαίρεση του υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, παρόλο που η πιο πάνω συμπτωματολογία επέβαλε να ενεργήσει κατά τον τρόπο που προεκτέθηκε, με συνέπεια, εξαιτίας της ανωτέρω υπαίτης συμπεριφοράς του, σε βαθμό βαρείας αμέλειας, να μην εντοπιστεί η κάκωση που προαναφέρθηκε, να εφαρμοστεί σε αυτόν λανθασμένη θεραπεία με τη χορήγηση ηρεμιστικών σε επαναλαμβανόμενες δόσεις και να πέσει ο ασθενής σε κόμα, με αποτέλεσμα το θάνατό του».

19. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, από την ίδια σειρά δραματικών γεγονότων που εκτυλίχθηκαν, όπως περιγράφηκε ανωτέρω, από τις τρεις το προί της ... έως τις 23.40 της ίδιας ημέρας, ανέκριναν υποθέσεις που, σύμφωνα με την κατά το Σύνταγμα διάκριση των δικαιοδοσιών, υπάρχουν σε τρεις διαφορετικούς δικαιοδοτικούς κλάδους, ήτοι την ποινική δικαιοσύνη (άρθρο 96 του Συντάγματος) για την ανθρωποκτονία εξ αμελείας, τη διοικητική δικαιοσύνη (άρθρο 94 του Συντάγματος) για την αστική ευθύνη του δημόσιου νοσοκομείου ως τούτου, και το Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 98 του Συντάγματος) για την αστική ευθύνη του θεράποντος ιατρού ως υπαλλήλου στο ως άνω νοσοκομείο. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η επέμβαση κάθε δικαιοδοτικού κλάδου προς κρίση της υπόθεσης που υπάρχει στη δικαιοδοσία του πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τον εκ του Συντάγματος απαιτούμενο σεβασμό της δικαιοδοσίας των ετέρων κλάδων, αλλά συγχρόνως και του δεδικασμένου που τυχόν απορρέει από απόφαση ενός εξ αυτών επί ζητήματος υπαγομένου στη δικαιοδοσία ετέρου. Σε κάθε περίπτωση πάντως τα θεμελιώδη δικαιώματα των εμπλεκόμενων διαδίκων πρέπει να τηρούνται του δέοντος σεβασμού, ενώ, εξ άλλου, ως έγινε δεκτό σε προηγούμενη σκέψη (σκέψη 8), δεν είναι επιτρεπτό εκ της ασκήσεως της δικαιοδοσίας της διοικητικής ή της ποινικής δικαιοσύνης, η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί υποθέσεως με την πλοκή της παρούσας να καθίσταται άνευ ουσιαστικού αντικειμένου.

20. Αναφορικά με τους ειδικότερους πραγματικούς ισχυρισμούς του ανααιρεσιόντος, δια των οποίων προέβαλε ενώπιον του Τμήματος ότι έπραξε ό,τι ήταν ενδεδειγμένο, ως εκ της ειδικότητάς του και ότι η διάγνωση του προβλήματος του αποβιώσαντος ασθενούς υπήγετο στην αρμοδιότητα εξειδικευμένου ιατρού, στην ανααιρεσιβαλλόμενη διαλαμβάνονται τα ακόλουθα: «[Ο] καθ' ου η αίτηση προβάλλει ότι έκανε ότι ήταν ανθρώπινως δυνατό και επιστημονικά ορθό για τον και συγκεκριμένα, μετά την εξέταση του ασθενούς στα εξωτερικά ιατρεία και την εισαγωγή του για περαιτέρω παρακολούθηση, του έγιναν αιματολογικές και ακτινολογικές εξετάσεις, όπως και ακτινολογικός έλεγχος του κρανίου, ο οποίος δεν έδειξε σημεία κατάγματος. Επιπλέον, ο ίδιος, αφού εξέτασε τον ασθενή, τον παρέπεμψε για εξέταση στο νευροχειρουργό, ο οποίος ήταν και ο μόνος αρμόδιος, ως εκ της ειδικότητάς του, να διατάξει τη διενέργεια αξονικής τομογραφίας, η οποία και θα διαπίστωνε την ύπαρξη κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης του θόλου του κρανίου. Σε κάθε περίπτωση, λαμβανομένης υπόψη της δήλωσης του ίδιου του ασθενούς, όπως και του πατέρα του, ότι είχε κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών, ευλόγως πίστευε (όπως και οι λοιποί ιατροί) ότι τα συμπτώματα του θανόντος προέρχονταν από τη χρήση ναρκωτικών. Οι εν λόγω, όμως, ισχυρισμοί δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο, επ' ευκαιρία της παρούσας δίκης, καθόσον το Δικαστήριο, σύμφωνα με το

άρθρο 5 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ., δεσμεύεται από την προαναφερθείσα αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου ως προς την νοχή του καθ' ου η αίτηση, άρα και ως προς όλα τα στοιχεία που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για το οποίο αυτός καταδικάστηκε».

21. Για να καταλογισθεί ευθύνη σε υπάλληλο, κατ' εφαρμογή της διάταξης του υπαλλήλικου Κώδικα που παρατίθεται στη σκέψη 10, πρέπει εκτός από τη διαπίστωση της θετικής ζημιάς του φορέα, να στοιχειοθετηθεί ο αιτιώδης σύνδεσμος της ζημιάς αυτής με τη συμπεριφορά του υπαλλήλου κατά την άσκηση των καθηκόντων του και επιπλέον να αποδειχθεί ότι ο εν λόγω υπάλληλος ενήργησε, ως προς την πρόκληση της ζημιάς, από δόλο ή βαρεία αμέλεια (σκέψη 11). Στις αντιρρήσεις του ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας, ο ανααιρεσιόντος είχε εμμέσως αμφισβητήσει την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του και της ζημιάς αναφέροντας ότι έπραξε ό,τι ήταν «ανθρώπινως δυνατό», ενώ συγχρόνως είχε προβάλει ότι δεν στοιχειοθετούνταν στην περίπτωση του το αναγκαίο υποκειμενικό στοιχείο για τον καταλογισμό εις βάρος του της ζημιάς.

22. Το Δικαστήριο κρίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση τα ως άνω δύο ζητήματα, του αιτιώδους συνδέσμου και της συνδρομής της υπαιτιότητας, πρέπει να εξετασθούν από κοινού. Η υπαίτια συμπεριφορά που καταλογίσθηκε από το ποινικό δικαστήριο και εν συνεχεία από την ανααιρεσιβαλλόμενη στον ανααιρεσιόντα δεν συνίστατο σε κάποια συγκεκριμένη υλική ενέργεια από την οποία, κατά τη φυσική αιτιότητα, προέκυψε ο θάνατος του ασθενούς, αλλά στη μη ορθή εκτίμηση των συμπτωμάτων που ο ασθενής εμφάνισε μετά το μεσημέρι της μοιραίας γι' αυτόν ημέρας, ώστε εν συνεχεία να διαταχθούν οι δέουσες ενέργειες, ήτοι η διενέργεια αξονικής τομογραφίας προς διάγνωση της πηγής των συμπτωμάτων και παροχή της κατάλληλης θεραπείας. Έτσι όμως, στην παρούσα υπόθεση, ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς του ανααιρεσιόντος θεράποντος ιατρού και του αποτελέσματος ταυτίζεται με το ζήτημα της οφειλόμενης από τον ιατρό αυτόν ενέργειας εν όψει της lege artis ιατρικής αντιμετώπισης του συμβάντος και επομένως δεν είναι από νομικής απόψεως λυσιτελής η διακρίνη εξέταση αυτών.

23. Όπως έχει το Δικαστήριο τούτο εξηγήσει σε προηγούμενη απόφαση του (ΕΛΣ Ολ. 98/2002), η πρόβλεψη της «πλήρους αποσυνδέσεως» μεταξύ της ευθύνης του δημόσιου φορέα έναντι τρίτου για ζημία που προκλήθηκε στον τρίτο από τον δημόσιο φορέα και της ευθύνης υπαλλήλου του δημόσιου φορέα έναντι του τελευταίου για ζημία που προκλήθηκε ο υπάλληλος σε τρίτο κατά την άσκηση των καθηκόντων του «γενέτο προς το συμφέρον του δημοσίου οργάνου (...) για να μη διακατέχεται τούτο από τον φόβο της ευθύνης και δι' ελαφράν αμέλεια, για την οποία ουδεμία

υποχρέωση, κατά νόμο, προς αποζημίωση της Πολιτείας γεννάται, και για να μην καθίσταται έτσι υπεράγον διατακτικό περί την εκτέλεση των καθηκόντων του», απαγορευμένης δε «της κατ' αυτού ευθείας αγωγής τρίτων, ώστε να μην καθίσταται ο υπάλληλος εκτιθέμενος σε προπετείς αγωγές και οχλήσεις που θα παρενοχλούσαν αυτόν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του». Ενόψει τούτων, κατά λογική ακολουθία, ο λόγος που υπαγόρευσε κατά τα ανωτέρω τη θέσπιση της απαλλαγής του υπαλλήλου από της αποζημιωτικής ευθύνης όταν διαπιστώνεται μόνον ελαφρά αυτού αμέλεια, επηρεάζεται αναγκαστικά, ως εκ της ιδιαιτερότητας αυτού, και το περιεχόμενο των οικείων εννοιών ευθύνης, ιδίως δε των εννοιών της ελαφράς και της βαρείας αμέλειας, καθόσον η μεταξύ αυτών διάκριση δεν θα ήταν επιτρεπτό να γίνει χωρίς να αγνοούνται οι συνέπειες που το επιλεγέν όριο μπορεί να προκαλέσει στην υπηρέσιακή συμπεριφορά του υπαλλήλου, τον οποίο ο νομοθέτης δεν θέλησε «υπεράγον διατακτικό» ούτε υποκείμενο σε «προπετείς οχλήσεις» τρίτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

24. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης όπως διαπιστώθηκαν, ανελέγκτως ανακριτικά, από το δικαστήριο της ουσίας μπορεί να συνοψισθούν στα εξής: Στις ... ο, ηλικίας ... ετών, μεταφέρθηκε περί τις τρεις ή ώρα του πρωί συνοδευόμενος από τους γονείς του στα εξωτερικά ιατρεία του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου ... ύστερα από τροχαίο ατύχημα με δύσκολο μοτοποδήλατο κατά το οποίο είχε τραυματισθεί. Στο Νοσοκομείο εξετάστηκε από τον εφημερεύοντα ιατρό της Χειρουργικής Κλινικής Αυτός, μετά διενέργεια αιματολογικών και ακτινολογικών εξετάσεων, διαπίστωσε κάταγμα δεξιάς πηγεοκαρπικής άρθρωσης και εκδορές προσώπου, καθώς και οίδημα του δεξιού βλεφάρου. Έγινε περιποίηση των τραυμάτων και, στη συνέχεια, με εντολή του ανωτέρω εφημερεύοντος ιατρού, ο ασθενής εισήχθη στη Χειρουργική Κλινική του Νοσοκομείου για περαιτέρω παρακολούθηση. Ο αναρρώσιμος, ως εφημερεύων επιμελητής της εν λόγω Κλινικής, εξέτασε τον ασθενή. Από το μεσημέρι της ... ο ασθενής παρουσίαζε υπνηλία, εμετούς, απόλεια ούρων και διεγερτικότητα και ως εκ τούτου η κλινική εικόνα του ενέπνεε σοβαρές ανησυχίες για την πορεία της υγείας του. Ο αναρρώσιμος δεν διάτεξε την άμεση διενέργεια αξονικής τομογραφίας. Αν διενεργείτο αξονική τομογραφία θα είχε εντοπισθεί η κρανιοεγκεφαλική κάκωση του ασθενούς και θα είχε υποβληθεί άμεσα σε χειρουργική επέμβαση για την αφαίρεση του υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, το οποίο του είχε προκληθεί. Εφαρμόστηκε στον ασθενή λανθασμένη θεραπεία με χορήγηση ηρεμιστικών σε επαναλαμβανόμενες δόσεις. Ο ασθενής υπέσπεσε σε κόπια. Ο θάνατος του ασθενούς επήλθε στις ... εξαιτίας της βαρείας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης – κάταγμα του θόλου του θράνιου – και του εκτεταμένου υποσκληριδίου εγκεφαλικού αιματώματος, το οποίο είχε υποστεί, ως μόνιμη ενεργού αιτίας.

25. Ενόπιον του Τμήματος, ο ήδη αναρρώσιμος είχε προβάλει τα ακόλουθα: (i) «Από την με αριθμό .../2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ...», ως προς τα πραγματικά περιστατικά και ειδικότερα στο 6ο φύλλο της απόφασης, προκύπτει ότι μόλις εξέτασε τον θανόντα ... τον παρέπεμψε στον αρμόδιο νευροχειρουργό για να εκτιμήσει την κατάσταση του. Από την πλευρά μου επέδειξα την απαραίτητη προσοχή για το περιστατικό στον οποίο αναμείχθηκα. Η τυχόν διάγνωση της βλάβης στο εσωτερικό του εγκέφαλου του θανόντα ... ήταν αρμοδιότητας του νευροχειρουργού να την διατάξει». (ii) «Από την πρώτη στιγμή διάταξα την εξέταση από νευροχειρουργό ο οποίος εξέτασε τον ασθενή και μετά από συμβούλιο με τους άλλους ιατρούς πεπεισμένοι και από την δήλωση του πατέρα του ασθενούς και του ίδιου του ασθενούς ότι είχε κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών, θεωρήσαμε επιδεκνύνοντας άκρατη επιμέλεια ότι τα συμπτώματα του θανόντος προέρχονταν από την χρήση ναρκωτικών. Όλοι οι θεράποντες ιατροί με τα δεδομένα, τα οποία πράξαμε, πράξαμε ότι ήταν ανθρωπίνως δυνατό και επιστημονικά ορθό για τον Από το σύνολο του διοικητικού φακέλου αποδείχθηκε, ότι τον εξέτασαμε στα εξωτερικά ιατρεία, ότι κάναμε εισαγωγή για την περαιτέρω παρακολούθησή του, ότι εξετάστηκε κατά την προνή επίσκεψη, ότι έγιναν αιματολογικές και ακτινολογικές εξετάσεις, ότι εξετάστηκε από τον νευροχειρουργό, ότι κάναμε ακτινολογικό έλεγχο του κρανίου, ο οποίος μάλιστα δεν έδειξε σημεία κατάγματος [η έμφραση από το πρωτότυπο], ότι καθ' όλη τη διάρκεια της εφημερίας είχαμε επαφή μαζί του, αφού αυτός μέχρι τις ... ομιλούσε, κατ' αλάνη και απαντούσε, όπως δέχεται η και προσβαλλόμενη (βλ. 6ο φύλλο .../2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου ... στ.29 επ.).» (iii) Η διενεργηθείσα νεκροψία απέδειξε, ότι ο απεβίωσε συνεπεία κρανιοεγκεφαλικής κακώσεως του θόλου του κρανίου και εκτεταμένου υποσκληριδίου αιματώματος. Το πρόβλημά του δηλαδή ήταν καθαρά νευροχειρουργικό, όπως διαπίστωσα από την πρώτη στιγμή και άσχετο με τη δική μου ειδικότητα ως Χειρουργού Γενικής Χειρουργικής. Εκάλεσα το, Επιμελητή Β' της Νευροχειρουργικής, αμέσως μόλις διαπίστωσα την υπνηλία του τον οποίο κάλεσα και δεύτερη φορά παρά την καθυσταστική του διαβεβαίωση». (iv) «Η υποχρέωση του Γιατρού, του Γενικού Χειρουργού αλλά και του Γιατρού με οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα, είναι να μπορεί να διακρίνει αν η συμπτωματολογία του ασθενούς ενδέχεται να είναι νευροχειρουργικής φύσεως και να ενημερώσει το Νευροχειρουργό για να επιληφθεί του περιστατικού. Αυτό και έπραξα. Από τη στιγμή που ο ειδικός Γιατρός εξέτασε τον ασθενή και έκρινε, ότι δεν χρζεί περαιτέρω εξετάσεων (εν προκειμένο αξονική τομογραφία), η γνώμη του υπερίσχυε απολύτως». (v) Κανείς από τους γιατρούς που ενεπλάκησαν δεν θεώρησε ότι πρέπει να γίνει αξονική τομογραφία και περισσότερο ο καθ' ύλη αρμόδιος νευροχειρουργός». (vi) «Η αξονική τομογραφία δεν είναι αρμοδιότητας του χειρουργού αλλά του νευροχειρουργού ο οποίος

είναι ειδικευμένος σε ζητήματα που δεν άπτονται των εμφανών και ανοικτών τραυμάτων που είναι αρμοδιότητας του χειρουργού».

26. Το Τμήμα απέρριψε τους ως άνω ισχυρισμούς όχι ως αναπρόδοτους ή άλλως αβάσιμους, αλλά διότι, κατά την αντίληψη που διατύπωσε, δεν είχε την εξουσία να τους εξετάσει λόγω του δεδικασμένου που προέκυψε από την άνω του ποινικού δικαστηρίου αναγνώριση της εννοχής του ήδη αναρρώσιμου στην τέλεση του αδικήματος της ανθρωποκτονίας εξ αμελείας. Για την κρίση του αυτή το Τμήμα στηρίχθηκε στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (άρθρο 123 π.δ/τος 1225/1981) σύμφωνα με την οποία τα διοικητικά δικαστήρια – και το Ελεγκτικό Συνέδριο δικάζουν επί αθέσμων – δεσμεύονται από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την εννοχή του δράστη. Υπό το πρίσμα της διάταξης αυτής, εφόσον πράγματι διαγνώσθηκε από το ποινικό δικαστήριο η εννοχή του αναρρώσιμου ως υπευθύνου για το θάνατο εξ αμελείας του ασθενούς του, αναγνωρίστηκε οπωσδήποτε ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς του αναρρώσιμου και του θανάτου του ασθενούς του, οπότε το ζήτημα τούτο, του αιτιώδους συνδέσμου, δεν πθόνατο πλέον να αμφισβητηθεί ως καλυπτόμενο υπό δεδικασμένο, στην οικεία δική ενόπιον του Τμήματος.

27. Το Δικαστήριο παρατηρεί πάντως ότι το Τμήμα, αναλύοντας την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου όπου διαγνώσθηκε η αμέλεια του αναρρώσιμου ως προς την επέλευση του θανάτου του ασθενούς, διαπίστωσε το ίδιο ότι στα στοιχεία της κατά το ποινικό δικαιο αμέλειας ενυπάρχουν τα στοιχεία της κατά το υπαλληλικό δικαιο βαρείας αμέλειας, έτσι δε οδηγήθηκε στην κρίση περί την αποδοχή της αστικής ευθύνης του αναρρώσιμου κατά τα αιτούμενα από την αίτηση καταλογισμού.

28. Στη Γνώμη που διατύπωσε ενόπιον της Ολομέλειας ο Γενικός Επιτρόπος Επικρατείας αναφέρει σχετικά με την ως άνω σκέψη του Τμήματος τα εξής: «Στο ποινικό δικαιο, η αμέλεια – η έννοια της οποίας ορίζεται στο άρθρο 28 του Ποινικού Κώδικα - διακρίνεται σε: α) συνειδητή αμέλεια πρώτου βαθμού, όταν ο δράστης από έλλειψη προσοχής που έπρεπε και μπορούσε να καταβάλει δεν εκτίμησε σωστά την αιτιώδη διαδρομή της ενέργειας ή παράλειψής του, που συνέλαβε ως ενδεχόμενη για την παραγωγή ενός άδικου αποτελέσματος, ελπίζοντας ότι τούτο δεν θα συμβεί, β) σε συνειδητή αμέλεια δεύτερου βαθμού, η οποία είναι ίδια με την αμέλεια πρώτου βαθμού, με τη διαφορά ότι ο δράστης πιστεύει ότι θα αποφύγει το αποτέλεσμα κατά την προβλεπόμενη ως ενδεχόμενη αιτιώδη διαδρομή, υπερεκτιμώντας τις δυνάμεις του και γ) σε μη συνειδητή αμέλεια, όπου ο δράστης από απροσεξία δεν αντιλαμβάνεται καν την αιτιώδη διαδρομή της ενέργειας ή παράλειψής του προς το αποτέλεσμα που

τελικά προκαλείται από αυτές. Αυτή η διαβάθμιση της αμέλειας στις τρεις βαθμίδες της έχει σημασία μόνο για την επιμέτρηση της ποινής και δεν διαφοροποιεί την υποκειμενική υπόσταση την οποία συγκροτεί. Περαιτέρω, στο Αστικό Δίκαιο, κατά το οποίο αμέλεια υπάρχει «όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές» (βλ. 330 παρ. 2 ΑΚ), η αμέλεια διακρίνεται σε αμέλεια ελαφράς και βαρείας μορφής, διάκριση όμως η οποία αφορά μόνο την ενδοσυμβατική ευθύνη, αφού στο πλαίσιο των αδικοπραξιών διαφοροποίηση δεν υπάρχει. Τέλος, κατά το δημοσιολογιστικό δίκαιο, και ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 46 του π.δ. 774/1980, οι υπάλληλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ευθύνονται έναντι αυτών για κάθε θετική ζημία που προκαλέσουν με ενέργεια ή παράλειψη οφειλόμενη σε δόλο ή σε βαρεία αμέλεια τους, η οποία (βαρεία αμέλεια) θεωρείται ότι υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται όχι μόνο η απαιτούμενη επιμέλεια του μέσου συνεται και ευσυνειδητού ανθρώπου, αλλά ούτε η στοιχειώδης επιμέλεια του κοινού και συνηθισμένου ανθρώπου, που ο νόμος αξιώνει από όλους του ανθρώπους εντός του κύκλου της επαγγελματικής και κοινωνικής δραστηριότητας, έτσι ώστε η αμελής συμπεριφορά να εμφανίζεται ως σοβαρή, ασυνήθης και ιδιαίτερος παρεκκλίνοσα (βλ. ενδεικ. ΕΛΣ αποφ. 2731/2006, 1776, 1786/1997, 254,1051/1995, 310/1986). Με βάση τα προεκτεθέντα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι παρόλο που εμφανής αντιστοιχία μεταξύ των μορφών της αμέλειας στο πεδίο του ποινικού και εκείνο του αστικού και δημοσιονομικού δικαίου δεν υπάρχει, η αμέλεια, ως μορφή υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος κατά το ποινικό δικαιο προσιδιάζει, και κατά τις τρεις διαφοροποιήσεις της, εννοιολογικά με την βαρεία αμέλεια του αστικού και συναφώς και δημοσιονομικού δικαίου, τούτο δε διότι η συνειδητή αμέλεια πρώτου βαθμού σχεδόν ταυτίζεται με τον ενδεχόμενο δόλο, από τον οποίο διαφέρει μόνο ως προς το βουλητικό στοιχείο, η δε συνειδητή αμέλεια δεύτερου βαθμού είναι ίδια με την αμέλεια πρώτου βαθμού, με τη διαφορά ότι ο δράστης πιστεύει ότι θα αποφύγει το αποτέλεσμα, η δε μη συνειδητή αμέλεια, όπου ο δράστης από απροσεξία δεν αντιλαμβάνεται καν την αιτιώδη διαδρομή της ενέργειας ή παράλειψής του προς το αποτέλεσμα, συμβαδίζει με τα χαρακτηριστικά βαρείας αμέλειας που απαιτεί ο νόμος για την ύπαρξη αστικής ευθύνης του ζημιώσαντος υπαλλήλου (46 του π.δ. 774/1980), στην οποία η ζημιώσιμος πράξη είναι αποτέλεσμα της έλλειψης στοιχειώδους επιμέλειας του κοινού και συνηθισμένου ανθρώπου. Κατ' ακολουθίαν τούτων, δεχόμενο το Τμήμα την ύπαρξη βαρείας αμέλειας στο πρόσωπο του αναρρώσιμου, δεν παραβιάζει το δεδικασμένο που απορρέει από τις .../28.9.2007 και .../15.11.2007 αποφάσεις του Τριμελούς Εφετείου ..., που έκριναν ότι ο αναρρώσιμος τέλεσε ανθρωποκτονία από (μη συνειδητή) αμέλεια, εφόσον η έννοια της τελευταίας προσιδιάζει στην βαρεία αμέλεια του δημοσιονομικού δικαίου».

29. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των κατ' άρθρον 98 παρ. 1 ζ' του Συντάγματος διαφορών είναι αυτοτελής έναντι της δικαιοδοσίας που για τις ίδιες επίδικες πράξεις ή παραλείψεις ασκούν δικαστήρια άλλων δικαιοδοτικών κλάδων. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει περαιτέρω ότι το δεδικασμένο που μπορεί να προκύψει από αποφάσεις άλλων δικαιοδοτικών κλάδων και του οποίου ο σεβασμός επιβάλλεται από τη συνταγματική αρχή της ασφάλειας του δικαίου δεν μπορεί να εξκινείται μέχρι της αναρρόφησης της δικαιοδοσίας που το Σύνταγμα του επιφύλαξε ως προς τη διάγνωση της αποζημιωτικής ευθύνης του υπαλλήλου. Τέλος, επισημαίνεται, το ήδη ανωτέρω γενόμενο δεκτό, ότι οι έννοιες της βαρείας και ελαφράς αμέλειας, κατά την οικεία αντίληψη του υπαλλήλικού δικαίου, επηρεάζονται, για τον καθορισμό των μεταξύ τους ορίων, από τη μέριμνα του νομοθέτη να μη καταστούν τα όργανα της Πολιτείας όταν εκτελούν τα καθήκοντά τους «υπεράγαν διατακτικά» ή υποκείμενα «προπετών οχλήσεων» εκ μέρους των διοικουμένων. Ως προς αυτό, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι κατά την οικεία νομοθεσία οι διοικητικοί υπάλληλοι, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι ιατροί των δημόσιων νοσοκομείων, πρέπει να είναι απαλλαγμένοι του φόβου που θα συνεπήγχετο γι' αυτούς η ευθύνη και για ελαφρά ακόμη αμέλεια, ώστε σταθμίζοντας κάθε φορά τα ενόπιον αυτών δεδομένα να λαμβάνουν την επωφελέστερη για το δημόσιο συμφέρον απόφαση και όχι εκείνη την απόφαση που θα τους εξασφαλίξει λιγότερο κίνδυνο ευθυνών. Τουτό δε ισχύει ιδιαίτερας και αναφορικά με την ιατρική ευθύνη, όπου μια «υπεράγαν προσεκτική» αντιμετώπιση του ασθενούς από έναν ιατρό φοβούμενο «προπετείς οχλήσεις» θα οδηγούσε, όχι μόνο σε αυξημένη δημοσιονομική επιβάρυνση, αλλά κυρίως σε καθυστερήσεις στην αντιμετώπιση περιστατικών άλλων ασθενών. Το Δικαστήριο τονίζει ότι η κατά το Σύνταγμα δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις υποθέσεις αυτές υπαγορεύθηκε ακριβώς για το λόγο αυτό, ώστε δηλαδή το ανώτατο τούτο δικαστήριο να διαγνώσει, εν όψει των ειδικών ζητημάτων υπηρεσιακής ευθύνης που ανακύπτουν, τα όρια μεταξύ του υπηρεσιακού σφάλματος που συγχωρείται, και του σφάλματος που αποκλίνει τόσο από την αναμενόμενη υπηρεσιακή συμπεριφορά του υπαλλήλου, ώστε να μη είναι επιτρεπτό ο δημόσιος φορέας να φέρει αυτός το βάρος του σφάλματος τούτου.

30. Κατά την ειδικότερη συγκλίνουσα γνώμη του Συμβούλου Δημητρίου Τσακνίκα, εκτός των περιπτώσεων όπου οι αθωοτικές καταδικαστικές αποφάσεις δεν ενεργούν αναλυσιακά, με την έννοια ότι αυτές ανάγονται σε στοιχείο του πραγματικού ορισμένης νομικής διάταξης η οποία επέταξε αστικές συνέπειες για τον ζημιώσαντα δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό, η ύπαρξη καταδικαστικής ή απαλλακτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου δεν αποτελεί δεδικασμένο και ως εκ τούτου δεν δεσμεύει μεταξύ άλλων το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την εκδίκαση αιτήσεων

καταλογισμού του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου εις βάρος υπαλλήλων και λειτουργών ν.π.δ.δ. για ζημία που προκάλεσαν σε αυτά κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατά μείζονα δε λόγο, δεν γεννιέται για το Ελεγκτικό Συνέδριο δέσμευση από καταδικαστικές αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων, όταν η κείμενη νομοθεσία προβλέπει από την τέλεση του ίδιου βιοτικού συμβάντος τόσο ποινικές όσο και αστικές συνέπειες, όπως εν προκειμένω η εξ' αμέλειας ανθρωποκτονία νοσηλευμένου από ιατρό κρατικού νοσηλευτικού ιδρύματος οφειλομένης σε πράξεις ή παραλείψεις αυτού κατά τη διάρκεια της νοσηλείας. Τούτο δεν διότι το ποινικό δικαστήριο κρίνει πρωτίστως μόνο τα ζητήματα ποινικής ευθύνης και δεν έχει δικαιοδοσία ν' αποφασίσει περί των προϋποθέσεων που στοιχειοθετούν αδικοπραξία του υπαλλήλου ή λειτουργού έναντι τρίτων καθώς και της συνεπαγόμενης αστικής ευθύνης του έναντι του Δημοσίου ή ν.π.δ.δ..

31. Εν όψει των ανωτέρω γενομένων δεκτών το Δικαστήριο κρίνει ότι η αναρριβαλλόμενη εσφαλμένως θεώρησε ότι «δεσμεύεται από την (...) αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου ως προς την ενογή του καθ' ου η αίτηση, άρα και ως προς όλα τα στοιχεία που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για το οποίο αυτός καταδικάσθηκε» και ότι, ως εκ τούτου, οι πραγματικοί ισχυρισμοί του ήδη αναρρεσιόντος περί την ευθύνη αυτού «δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο της παρούσας δίκες» κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

32. Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί του αναρρεσιόντος που αναφέρονται αναλυτικώς στη σκέψη 25, και ως προς τους οποίους ο ήδη αναρρεσιόν αιτιάται την αναρριβαλλόμενη για πλημμελή αιτιολογία, ήσαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, ουσιώδεις και όφειλαν να είχαν απαντηθεί από το Τμήμα κατά τη διερεύνηση της υπαιτιότητας του αναρρεσιόντος. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι αυτό που διαπιστώθηκε εις βάρος του αναρρεσιόντος είναι ότι, ως υπεύθυνος της εφημερίας της χειρουργικής κλινικής κατά την ..., όταν το μεσημέρι της ημέρας αυτής ο μετέπειτα αποβιώσας ασθενής επέδειξε τα ανησυχητικά συμπτώματα που περιγράφθηκαν ανωτέρω, ο αναρρεσιόν δεν διέταξε, ως όφειλε κατά την lege artis αντιμετώπιση των συμπτωμάτων, τη διενέργεια αζονικής τομογραφίας, με την οποία θα διαπιστωνόταν η αιτία των συμπτωμάτων και θα προλαμβάνονταν δια της δέουσας χειρουργικής επεμβάσεως, ο θάνατος του ασθενούς, αλλά, στηρίζοντας σε λανθασμένη διάγνωση, παρέργε θεραπεία που ήταν ακατάλληλη για την αντιμετώπιση του κινδύνου ζωής τον οποίο διέτρεχε ο ασθενής. Όμως, ο αναρρεσιόν είχε προβάλει ενόπιον του Τμήματος ότι μόλις εκδηλώθηκαν τα ανησυχητικά συμπτώματα ζήτησε τη γνώμη του αρμόδιου, ως αναφέρει, νευροχειρουργού, ο οποίος ήταν,

ομοίως κατά τους ισχυρισμούς του αναρρεσιόντος, μόνος αρμόδιος να διατάξει αζονική τομογραφία, την οποία ο τελευταίος δεν διέταξε.

33. Τέλος, κατά τη γνώμη των Συμβούλων Σταματίου Πουλή και Κωνσταντίνου Εφεντάκη, στην παρ. 2 του άρθρου 38 του ως άνω Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 2683/1999) διαλαμβάνεται ότι σε περίπτωση βαρείας αμέλειας το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει τον υπάλληλο σε μέρος μόνο της ζημίας που επήλθε στο δημόσιο νομικό πρόσωπο ή της αποζημίωσης που το τελευταίο υποχρεώθηκε να καταβάλει. Ως ειδικές περιστάσεις με τη συνδρομή των οποίων το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί να καταλογίσει τον δημόσιο υπάλληλο με μέρος μόνο της προσγενομένης ζημίας, νοούνται γεγονότα και περιστατικά τα οποία είναι εξωτερικά και ευρίσκονται επέκεινα της έννοιας της βαρείας αμέλειας, αφού για την ενδεχόμενη εφάρμογή τους την προϋποθέτουν, τέτοια δε μπορεί να είναι η οικογενειακή και οικονομική κατάσταση του ζημιώσαντος υπαλλήλου, η υψηλή αξία του καταστραφέντος δημόσιου υλικού κ.α. Στην υπό κρίση υπόθεση, με την προσβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι 'κατά την κρίση του Δικαστηρίου, δεν συντρέχει περίπτωση καταλογισμού του καθ' ου η αίτηση με μέρος μόνον της αποζημίωσης που το Νοσοκομείο υποχρεώθηκε να καταβάλει στην οικογένεια του θανόντος, καθόσον δεν προκύπτει η συνδρομή ειδικών περιστάσεων'. Η κρίση όμως αυτή του Τμήματος είναι αόριστη και συμπερασματική, αφού αφενός μεν δεν γίνεται αναφορά στην κατά το νόμο έννοια των ειδικών περιστάσεων, αφετέρου δε δεν εκτίθενται τα πραγματικά γεγονότα βάσει των οποίων κατέληξε στην έννομη συνέπεια περί της μη συνδρομής τους. Συνεπώς, ο περί πλημμελούς αιτιολογίας προβαλλόμενος από τον αναρρεσιόντα ισχυρισμός είναι βάσιμος και κατά τον λόγο αυτό.

34. Με βάση το σύνολο των ως άνω γενομένων δεκτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αναρριβαλλόμενη απόφαση πρέπει, κατ' αποδοχή των οικείων λόγων (σκέψη 15), να αναρριβεί και να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Τμήμα, το οποίο οφείλει να εξετάσει τους ισχυρισμούς του αναρρεσιόντος (σκέψεις 25, 31) και να κρίνει εν τέλει επί της ευθύνης αυτού αποφαινόμενο στο πλαίσιο της αυτοτέλειας της δικαιοδοσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των κατ' άρθρο 98 παρ. 1 ζ' του Συντάγματος διαφορών και του περιεχομένου των εννοιών (σκέψη 23) που καθορίζουν τη βάση της αστικής ευθύνης του υπαλλήλου.

35. Δεκτής γενομένης της αιτήσεως, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή του παραβόλου που καταβλήθηκε από τον αναρρεσιόντα για την άσκηση αυτής.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση αναρρέσεως.
Αναρρεί την 1959/2013 απόφαση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
Αναπέμπει την υπόθεση στο IV Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
Διατάσσει την απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου αναρρέσεως στον αναρρεσιόντα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 24 Ιανουαρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΠΟΥΛΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε άσκητη δημόσια συνεδρίαση στις 19 Σεπτεμβρίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ